

izbaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Bokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četrstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

St. 85.

V Gorici, v torek dne 28. oktobra 1913.

Leto XIV.

Zamorca perejo.

Nekdo se je podvrigel nehalni nalogi ter je začel v „Soči“ in „Edinosti“ zamorca prati. Dokazuje namreč, da sedanji deželni zbor ni kriv, če ni prišlo v zadnjem zasedanju do resnega in izdatnega delovanja, marveč to so zakrivali prejšnji poslanci, ki so izpraznili deželno blagajno tako, da sedanji deželni delegatje ne morejo dovoliti nobene deželne podpore, češ vsa modrost deželne uprave obstoji v tem, da se vsedejo poslanci k polni deželni blagajni in začnejo deliti deželne groše med prošlee. Če ni nič v blagajni, — pa domov!

Umljivo je, da hoče odvracati vsaka stranka in vsaka delegacija nevspehe od sebe ter jih zvracati na druge. Toda to se godi v teh listih na tako aboten način, da se morajo sedanji poslanci zgražati nad takim zagovorom njihovega dosedanjega nevspeha, to tem bolj, ker jim ni dosedaj razun „Novega Časa“ menda nikdo ničesa očitil.

Kaj naj si misli resen politik, ako čita v teh listih, da deželni glavar ni sklical po četrti seji nobene nove več, ker so deželne blagajne prazne in je dežela na robu propada? Ali bi ne bila dolžnost gospodov poslancev, da bi se ravno radi tega zbrali k seji, da bi bili s številkami dokazali „grozen polom“ deželnih financ ter ožigosali prejsne delegate in jih dajali na zatožno klopo, če ne na drugo, vsaj na ono javnosti. Toda številke se izvestni gospodje boljijo, nim zadostuje, če le kdo, bodisi celo „Novi Čas“, zagode iz volitvenih časov znano polko o slabih deželnih financah in groznem gospodarskem propadu dežele, — pa je dokaz izgotovljen. No, resnici na ljubo bo vendar treba seči tudi po številkah ter pokazati političnemu svetu, kje je resnica. To pride že s svojim časom.

Pisce v „Soči“ in „Edinosti“ nava-ja pa še druge razloge, zakaj ne more nuditi čitatelem visokobobnečih fraz o rešitvi dežele in uspešnem delovanju

novih poslancev, ter pravi, da so zamudili mnogo časa s prejemanjem deželnega imetja od prejšnjega odbora.

No, tu mora vsakdo vprašati: Kaj so pa poslanci sprejemali toliko časa, če ni nič v blagajni in drugod? Morda so steli tistih deset milijonov in pol dolga, o katerem so „Edinosti“, „Soča“, „Novi Čas“, „Eco“ in drugi listi ob času volitev toliko pisali. Tudi s tem postrežemo gospodom pri „Soči“ in „Edinosti“ s številki, kogriže čas za to. Gospodje, ako hočete imeti mir in edinstvo v deželi in deželni listi, pišite in govorite resnico, kajti krivica in obrekovanje sta ferment, ki razje vsako slogo in vsako složno delovanje.

Ko je pokadil člankar prejšnim poslancem s takim kadilom, se je izpozabil in je izblebetal resnico, rekoč: Prav za prav ni mogel deželni zbor delovati, ker nimamo še delavne večine. Nato meče z raznimi števili in kombinacijami okoli sebe in dokazuje končno glavarju, da je za njegovo (italijansko ljudsko) stranko najbolje, „ako si poišče zaslombe v dobri večini, ki ji potrdi volitev v veleposestvu (seveda v ital. veleposestvu) in bo tako ustvarjen temelj za redno delovanje deželnega zbora.“

V teh stavkih, katere smo tu iz „Edinosti“ dobesedno navedli, tiči — grozna morala. Iz spoštovanja do sedanjih poslancev, kateri se gotovo s to kravjo kupčijo ne vjemajo, nočemo o tem dalje razpravljati.

Naše mnenje je, da bi bilo bolje, ako bi se tako pranje opustilo, kajti vsak razumen politik mora pripoznati, da je zamorec sedaj bolj črn nego je bil prej, pa tudi grde pege so prišle pri tem pranju na dan.

Nova pota?

Da pri nas v naši državi ni vse ravno tako kot bi moralo biti, to je znano že vsakemu domačinu, a tudi drugo občinstvo, ki stoji izven naših političnih mej, si je gotovo že napravilo o tem svojo sodbo. Cela vrsta takih dogod-

kov je na dnevnem redu, ki nam niso koristili pred drugimi državami in le težko si se varujemo svoj politični ugled. Res, da ni vse tako hudo črno, kot bi se sklepalo povprečno, a dovolj je slučajev, ki naravnost kričijo po reformi.

Še ni dolgo, kar smo imeli opraviti z ono grdo izdajsko afero, kateri je dal polkovnik Redl svoj pečat. Ta stvar je sicer sedaj pozabljena, a vojaška in politična škoda, ki nam jo je ta zadeva povzročila, ta še dolgo ne bo krita.

Sedaj je na dnevnem redu škandal ameriške družbe „Canadian Pacific“, kateri se je žalibog oprijel ravno naše države. Zdi se kot da so bili drugod bolj previdni in bolj zanesljivi ljudje, pri nas pa je ameriški kapital dobil takoj rodovitna tla. — Zunaj pred svetom velja Ogrsko tako kot Avstrija, tam ne ločijo obeh držav. Zato so padle sence znanih ogrskih amazanosti tudi na našo državo, ki je v tem oziru sicer nedolžna.

Vendar je značilno za naše politične odnose, da se spuščajo ogrski ministri v take zadeve kot je ravno sedaj pereča o igralnici v Budapešti. Naravnost neverjetno je za politično in moralno misleče ljudi, da si je dal bivši minister-ski predsednik Lukacz iplačati skoro poldrugi milijon kron za svojo stranko; za ta denar je hotel dovoliti neki družbi veliko igralnico v Budapešti kot je sedaj v Monte Carlo. Lukacz je med tem moral iti, družba ni dobila koncesije, a tudi ne denarja nazaj.

S takimi dogodki si monarhija gotovo ni utrdila svojega ugleda na zunaj, pač pa se je naš prestiž poslabšal. Sicer tudi strogo politični dogodki iz zadnjih balkanskih konfliktov niso bili taki, da bi nas povzdignili v tujih očeh. Zato pa sedaj res čutimo vsi državljani, da so potrebna nova pota v našem političnem in sploh javnem življenju.

Negotovost in nejasnost mora že enkrat izginiti in politična korupcija mora biti strta za trdno. Tako ne gre več naprej, take razmere vplivajo skrajno neugodno na mišljenje in dejanje po-

sami. Čudstvo, ki so bila do sedaj v temer neznani, se čista poštena. Povsod se čuti, da to ni mogoče, da se moramo teh dejstev sramovati doma in pa zunaj pred drugimi državami. Sicer je res, da tudi drugod ni brez podobnih skandalov, a zato če jih imajo drugod, ni treba, da bi jih imeli tudi mi. Zato pa je nujna potreba, da se politična moralnost nekoliko prečedi in prečisti, kar bo gotovo vplivalo ugodno prav do zadnje ljudske bajte.

V zadnjem času se je parkrat pojavil glas tudi o novih političnih potih, ki jih misli nastopiti naša monarhija na zunaj in s tem nekako popraviti svoje brezpotrebno zadobljene udarce na Balkanu. Prvo se je ta glas pojavil v nekem francoskem listu, sedaj pa čitamo o tem tudi v nekaterih nemških časopisih.

Ta glas pravi, da misli Avstrija urediti svoje razmerje do Rusije na drugi podlagi kot se je to godilo do sedaj. — Obe državi naj bi bili nekaki zaveznici, ki bi tako tvorili zvezo med obema skupinama evropskih velesil. Ta ideja gotovo ni nesimpatična, posebno če pomislimo na dve točki. Prvo se gre tu za ureditev med nami in med Balkanom. Tu pride ruska država prav gotovo v poštev in politična pot na Balkan gre edino skozi Rusijo; o tem ni nobenega dvoma. Druga točka pa je ta le: Italija že dolgo skuša pridobiti Ruse na svojo stran in si na ta način olajšati svoje stališče na Balkanu. In reči moramo, da Lah niso slabi politiki, oni vedo, da jim bo prijateljstvo z Rusijo samo koristilo. Zakaj bi tega ne vedeli tudi mi? Na ta način imamo tudi lahko stališče proti Franciji, ki ima kapital in izborna morarico.

Ako tedaj doma enkrat temeljito preuredimo svoje odnose in poskušamo morda potem preurediti nekoliko svoje razmerje do Rusije v rečenem smislu, bi to res pomenilo nova pota za našo politiko. Toda žalibog se že oglašajo tudi nemški glasovi proti tej ideji, ne za to, ker bi bilo to morda za nas slabo,

S poštnim avtomobilom iz Gorice v Postojno.

(Piše —č.)

Lepo jutro je bilo minulo nedelja, jasno kot ribje oko, ko sem se odpravil proti poslopju goriške glavne pošte, kjer je že čakal veliki »auto«. Poštni uslužbenci so »basali« »pakete« in druge poštnje pošiljke. Gori na »strehu« »autota« je grmelo in ropotalo in konduktar je vezal »pakete«, da ne ubeže s strehe doli ko bo »auto« sopihal gori proti Ajdovščini. Konduktar je seštel 83 »paketov«, namenjenih c. kr. poštam iz Gorice do Postojne. Šofer pa je dajal zadnjo »navodila« raznim »špinam« in vsem tistim nevidnim »hudimonom«, ki porivajo kot tisoč škrtov veliki »auto« gori proti Razdrtemu, kjer je naša burja doma. Stopim v »auto«. Na mehkem se sedim v njem. Elegančno je opremljen, in tudi kosti najfinejše velikomestne frajlice bi se preveč ne zrahljale, ako bi poskušala jih položiti v ta »auto« in jih poslati do Postojne.

Sedem nas je bilo v »autotu«. Trije Nemci, dva lovca, ena dama in moja malenkost. Kot smi potnik je možko

potnike lep, eleganten in s fino dlako pogrnjen pes.

Pok, pok, pok, pok in odrčali smo — oziroma »auto« je odrčal, ker mi smo lepo komodno v njem sedeli in se zibali na mehkih divanih — po gledališki, magistratni in stolni ulici proti »Zvezdi«, kjer je en mož stal ob cesti in strašno mahal z rokama in dajal znamenja, naj se ustavi. »Auto« je res ubogal, se ustavil in mož je zlezal na mehke divane.

»Škratje« v sprednjem zaboji, ki so porivali »auto« so zapiskali, da se je odmevalo daleč okoli po škofijskih zavodih in po Podturnu in mi smo veselo gledali okoli in se smejali. Leteli smo gori proti Rožni dolini kot lastovka, medpotoma pa srečavali ajševiške in ozeljske mlekarice, ki so nesle mleko v mesto. »Škratje« so piskali, tromba je pela in vse, kar je bilo na cesti se nam je moralo prav hitro umakniti. — Za plačilo za to uslugo in spoštovanje, katero so nam izkazovali ljudje, kokoši, voli, konji in osli, ki so se nam morali umakati in se stisniti tu in tam celo v obcestne jarke, smo jim puščali za seboj — seveda ne mi, ampak »škratje«, ki so »auto« porivali in ki so piskali — smrkljivi dim in pa cele oblake prahu. Se-

a kaj se hoče! Saj je v politiki tudi tako. Ko politični zaslužni možje izkrvave za narod, za ljudstvo, se nanje nihče več ne zmeni in se morajo umakati kričavosti in — smrdu, ki se razširja iz »delovanja« novih prerokov in apostolov za blagor ljudstva — pardon za blagor svojih žepov. Novi politični preroki dirjajo po cesti, kriče in trobijo — kakor »auto« — za njimi pa — smrda!

Pa ti vodni odtoki po cesti! Salamiš smo skakali v »autotu«. »Auto« je kot besen tekel naprej, nakrat je preskočil cestni vodni odtok, hop, in mi smo odskočili s sedežev tako visoko, da je moj ljubi koček, katerega sem zjutraj shranil vase, da me bo ogreval — skoraj spet zagledal beli dan. In takega skakanja in hopsanja je bilo mnogo, zlasti od Šturij do Vipave. Drugače pa je vožnja lepa, zabavna. Zlasti na ovinkih, ko »auto« nakrat zavije, ti pri srcu tako dobro de, kakor bi imel pred seboj dobro buteljko vipavca in kos opohane piške.

Oj Šempasci morajo biti hudi kofetarji, sem si mislil, ko so nas nevidne sile privleklo do šempaske auto-postaje.

Iz vseh šempaskih dimnikov se je

nike pa bi zapazili hišno gospodinjico, ki meša v »čutari«, v kateri se kuha cikorja in zmleti oprazeni ječmen. Vsaj tako je dišalo tam okoli šempaske auto-postaje.

Naš konduktar — spreten mož — je splezal na streho »autota« in oddal poštnje pošiljke šempaskemu poštarju, hajdi nato proti Črničam. Šlo je kot »taužent zlomkov«. Sedaj na desno, sedaj na levo smo se prijetno gugali. Ljudje so si zatikali nos in oči, ko smo mimo njih frčali, kajti naša pošast je pis-kala, tulila, kadila in cele oblake prahu za seboj vzdigovala. Kdo bi se je ne vstrašil in se ji ne izognil?

Na moje vprašanje, na koliko korakov se lahko ustavi naša pošast v slučaju preteče nesreče sem dobil odgovor: Na dva koraka! Seveda spreten krmilar mora biti.

In tako smo dirjali čez kamenje in vodne odtok, čez drn in strn, navkreber in navzdol, po lepi in grdi cesti proti Črničam. Naša pošast je trobila in pis-kala, in ljudje, ki so ravno šli k sv. maši v Črniče, so se ogibali in se jezili, da morajo zaradi nas toliko prahu in smrdu užiti. Mi pa smo se prijetno zidali na divanih. Lušno je bilo!

ampok za to, ker je Rusija — slovan-
ska država. In tako bomo bržkone o-
stali na stari poti in si nabirali stare —
nevspehe.

Dopisi.

Kneža. (Smrekarjevi rokopisi.) —
Kakor sporoča »Am. Slovenec« piše ne-
ki angleški list o teh rokopisih sledeče:
Skrivnostno izginjenje velike množice
rokopisov iz župnišča slovenske katoli-
ške cerkve sv. Marije je razkrilo dej-
stvo, da je bil Rev. Smrekar pisatelj-
prvak med Slovenci v tej deželi. Svoje
življenje je posvetil pripravljanju knji-
ževnega gradiva za izobrazbo svojih
rojakov v ameriški zgodovini in angle-
škem slovstvu. — Bilo je v obče znano,
da je bil župnik Smrekar pisatelj, in
kadarkoli so slovenski diletantje name-
ravali vprijeti kako gledališko pred-
stavo, so šli k njemu po kako njegovo
igro. Toda samo župnik Bajec iz St.
Paula, njegov dolgoletni prijatelj, je ve-
del, da je Smrekar prevedel v sloven-
ščino večino Šekspirjevih dram, mnogo
Longfellowovih pesmi, neko zgodovino
Združenih Držav in neko zgodovino
državljanske vojske, ter napisal mnogo
izvirnih razprav in zgodovinskih knjig.
Ko je videl župnik Smrekar, da je zelo
bolan, je pisal svojemu prijatelju v St.
Paul in ga naprosil, naj pride v Clevel-
land k posvetitvi župnijske šole sv. Vi-
da in sprejme rokopise za objavo. Žup-
nik Bajec je bil zadržan, da bi prišel ta-
krat v Cleveland, in ni več videl svoje-
ga prijatelja živega. — Njegovo prvo
vprašanje po pogrebu pa je bilo po ro-
kopisih. Velika je bila osuplost, ko se je
dognalo, da so izginili rokopisi in knji-
ge. — Župnik Bajec je ostal v mestu še
več dni in poskušal najti rokopise, a
brez uspeha. Dne 16. sept. zvečer se je
moral vrniti v St. Paul in je prepustil
iskanje prijateljem župnikovim. — Tu
mislijo, da so bile knjige in rokopisi od-
neseni med razburjenjem po smrti žup-
nikovi, ko je imel vsakdo prost vhod v
hišo; a ne mislijo, da bi bila tatvina iz-
vršena radi gmotnega dobička. Prijate-
lji menijo, da je dejanje izvršil kdo, ki je
hotel župnika oropati slave, ki bi mu je
donesla objava njegovih knjig. — Pred-
no je zapustil Cleveland, je župnik Ba-
jec izrazil upanje, da pripomore javnost
k temu, da se najdejo rokopisi. Misli
namreč, da se bo skesal, kdorkoli jih je
vzel, ko dozna, kakšne odgojne prilož-
nosti bi bili oropani Slovenci v tej de-
želi, ako bi se ti rokopisi vničili. —

Kanal. Tukajšnje šolsko vodstvo je
prejelo dne 25. oktobra t. l. iz Solkana
potom poštno nakaznico od »neimeno-
vanega šolskega prijatelja« 20 K za šol-
ske potrebe revnim učencem širne
občine kanalske. Blagemu darovatelju
srčna hvala! Šolsko vodstvo, Verč. vod.

Politični pregled.

Delegacije.

Delegacijsko zasedanje se bo pri-
čelo dne 18. novembra. Delegatje se bo-
do izvolili v eni prihodnjih sej poslan-
ske zbornice.

Cesar Viljem na Dunaju.

Iz Konopišta, kjer je bil lovski gost
prestolonaslednika nadvojvode Franca
Ferdinanda, se je podal nemški cesar v
nedeljo na Dunaj. Na kolodvoru Pen-
zing ga je čakal cesar Franc Jožef in
mного nadvojvod. Ob prihodu sta se
oba vladarja pristrčno pozdravila ter
poljubila, nakar je nemški cesar pregle-
dal s častno stotnijo. V Schönbrunu
sta imela vladarja zasebni pogovor. Ob
1. uri popoldne je bil v Schönbrunu za-
jutrek, po katerem se je umaknil cesar
Viljem v svoje prostore. Zvečer je bil
državni obed, po katerem se je cesar
Viljem na lastno željo brez spremstva
odpелjal na kolodvor. — Nekateri listi
pravijo, da je porabil cesar Viljem čas

told, s katerim je v posebni sobi kon-
feriral nad eno uro.

»Reichspost« in Mala Azija.

Kakor poročamo na drugem mestu
je med velesilami zanimanje za Malo
Azijo precej naraslo; Italija se poseb-
no sili v ospredje. »Reichspost« sedaj
začudeno vprašuje, zakaj se tudi mi ne
lotimo maloazijskega vprašanja, češ,
tam bi lahko dosegli velike politične
vspehe. Mislimo, da »Reichspost« ni
tako otročja, da bo smatrala resno za
potrebno, da se mi lotimo sedaj kake
maloazijske politike. Zadosti škode smo
imeli od balkanske zadeve in status
quo nas je brcnil, da bomo čutili še
dolgo. Čemu naj bi se mi spuščali pri
slabih financah in pri slabi domači poli-
tiki v nove afere, ki že naprej ne obe-
tajo za nas nič dobrega. Če bi imeli
slučajno kako krono odveč, jo prav
lahko porabimo v državi brez maloazi-
jatskih komedij.

Gališki deželni zbor.

bo sklican dne 11. novembra kakor po-
roča »Neue Freie Presse«. Ali bo prišlo
pa do kakega rednega dela glede nove
volilne reforme, je drugo vprašanje. —
Pri naših političnih odnošajih je težko
kaj sklepati za bodočnost, ker se le
prerado zgodi tako kot bi se ne imelo in
ne smelo. V interesu skupne avstrijske
politike pa bi bilo, da se gališka volilna
reforma izvede tako, da bodeti zado-
voljni poljska in rusinska stranka.

Politika v Bosni

ima jako vroča tla. Vse se trudi, da bi
spravilo deželni zbor do dela, a vendar
ne gre. Od naših sosedov Mažarov se
sliši, da je tega kriv minister Bilinski.
Prejšni, namreč Burian, da je bil boljši.
Seveda to so le mažarske misli, v resni-
ci pa je ravno pod Burianovim režimom
Bosna prav hudo trpela. Vitez Bilinski
išče sedaj delavne večine za bosenski
deželni zbor, a mu nič kaj ne gre prav
skupaj. Ker so mu Srbi postali nezvesti
in položili svoje mandate, skuša baje
vitez Bilinski pridobiti znanega sara-
jevskega advokata Dimovića, da bi
sprejel kandidaturu in morda s svojo
priljubljenostjo med političnim svetom
v Bosni spravil skupaj enkrat kako po-
šteno delavno večino. Seveda je še tež-
ko reči, kaj gotovega, a zdi se vendar,
da je advokat Dimović bodoči bosenski
voditelj.

Ogrski državni zbor.

V sobotni seji ogrskega državnega
zboru, katere se opozicija ni udeležila,
je ministerski predsednik Tisza izjavil z
ozirom na afero igralnice, da je Lukas-
zova vlada od gospodov, ki bi hoteli
ustanoviti igralnico, dobila 1.400.000 K
za strankarske namene. Ko je on, Tisza,
naštopil vlado, je takoj rekel, da je ne-
umestno dati koncesijo za tako igralni-
co, da jo tudi dala ne bo in da naj se
denar vrne. Viteški čut mu brani količ-
kaj dotikati se pri tem Lukacsovih inte-
resov. Končno je Tisza dejal, da opozi-
cija za vsako ceno hoče škandalov.

Nadškof Stadler v avdijenci.

»Bosnische Korrespondenz« poro-
ča: Nadškof Stadler je bil v soboto ob
11 dopoldne sprejet od cesarja v privar-
ni avdijenci, ki je trajala 20 minut. Ce-
sar ga je sprejel zelo milostljivo. Stad-
ler odpotuje že prihodnje dni z Dunaja
v Rim, kjer bo papežu predložil obširno
poročilo o razmerah v sarajevski nad-
škofiji. V Rimu ostane tri tedne, nakar
se vrne zopet v Sarajevo.

Živane volitve v Italiji.

V Italiji so se vršile zadnje nedelje
volitve za državni zbor, prvič na pod-
lagi splošne volilne pravice. Ako pri-
merjamo naše volitve z onimi onstran
meje, moramo reči, da je pri nas vse
zaspano v primeri z Lahij. Že par dni
pred volitvami so postali laški volilci
raznih strank kaj čuda živahni in pre-
tepi so bili na dnevnem redu ravno tako
kot kandidatski govori. Pretepali so se

bombe. Ravs in kavs na vseh straneh
krvava ulica, bomba poči, nož se sveti
v solnčnem žarku — res živahne volit-
ve, vse drugače kot v naših krajih. Tudi
vsepehi so lepi: cela vrsta porezanih,
potolčenih, obstreljenih in nekaj tudi —
mrtvih. To ni več dvatisočletna kulta-
ra, to je že hiperkultura, ki zahteva več
kot nudi navadno priprosto življenje.

Dosedanji izid volitev v Italiji.

Od 392 doslej izvoljenih poslancev
je: 190 ministerialnih liberalcev, 43 mi-
nisterialnih radikalcev, 15 ustavnih opo-
zicionalcev, 10 republikancev, 15 so-
cialnih reformistov, 25 oficielnih sociali-
stov, 20 katoličanov. Potrebni so 74 ož-
jih volitev. Od 116 volivnih okrajev še
ni znan izid.

Novi kardinali.

Kakor poročajo listi se bo vršil po
končanih Konstantinovihih slavnostih v
Rimu tudi cerkveni konsistorij, v kate-
rem bo papež podelil raznim cerkvenim
dostojanstvenikom kardinalski klobuk.
Poleg škofa Stadlerja pride v poštev
tudi dunajski nadškof dr. Piffel in pa p.
Kaiser iz dominikanskega reda.

Srbi zapustili Albanijo.

Srbi so v soboto popoldne zapu-
stili Albanijo do meje, ki jo je bila do-
ločila londonska konferenca. S tem je
odpravljen s sveta zadnji ostri spor med
Avstrijo in Srbijo.

Najetje bolgarskega posojila na Dunaju.

Zagotovljeno je, da najame Bolga-
rija pri neki dunajski banki posojilo
30.000.000 frankov. Bolgarski finančni
minister Tončev je odpotoval na Dunaj,
da se sklene definitivna pogodba.

Italijani v Mali Aziji.

Poročali smo že enkrat, da postaja
vprašanje glede azijske Turčije polago-
ma vedno bolj pereče. Seveda od danes
do jutri še ne bo nikakih sprememb, a
zdi se, da Turčija počasi odmira. Kakor
so si razdelili njeno evropsko posest no-
vi narodi tako bo prišlo tudi v Mali
Aziji enkrat prav gotovo do delitve. —
Kdor bo bolj pripravljen, ta bo dobil več.
Rusi prežijo že davno od severa, An-
gleži čakajo na Egipt, Francozi na Si-
rijo in sedaj so prišli še Italijani, ki ho-
čejo tudi igrati nekoliko z drugimi dr-
žavami v tem koncertu. Neka italijanska
družba si je pridobila koncesijo za tra-
siranje železnic v Mali Aziji in s tem
takorekoč postavila temelj za bodoče
zahteve. Akcijski kapital znaša za sedaj
100 milijonov frankov, a se po potrebi
bržkone poviša. Angleži, ki slutijo kon-
kurenco, so že protestirali proti novemu
podjetju, seveda brezuspešno, kar pa
jim gotovo ne bo dosti škodovalo na njih
gospodarski moči.

Konservativna vlada v Španiji na kr- milu.

Kralj Alfonz je sprejel demisijo ka-
bineta Romanones in imenoval novo
konservativno ministerstvo. Za mini-
sterskega predsednika je imenovan biv-
ši predsednik zbornice Dapo, za zuna-
njega ministra pa marki Lima. Tudi vsi
ostali portfeji so v rokah konservativ-
cev.

Zopetna konferenca poslanikov v Lon- donu.

V diplomatskih krogih so za to, da
bi se zopet v Londonu sestala konfe-
renca poslanikov, a skoro gotovo se to
ne zgodi.

Domače in razne vesti.

25-letni jubilej mons. Jos. Filipiča,
ki ga je praznoval minulo nedeljo v Lo-
čniku, je privabil mnogo ljudstva iz
cele dekanije in tudi iz Gorice. Ločni-
žanje so se brez izjeme prav dostojno
pripravili za ta redki praznik. Okrasili
so z zelenjem, s preprognami in z za-
stavami celo občino. Domače županstvo
je vse potrebno ukrenilo, da počasti po
zaslugi svojega dušnega pastirja. Že na
predvečer je naznanjalo streljanje iz
topov in puščic, ki je dan vršila pomembna slavnost. Drugi

dan se je zbrala dekanijska duhovščina,
domače starešinstvo z županom na če-
lu in v procesiji so šli z veleč. jubilan-
tom v cerkev, kjer je slavljenec pel
slovesno sv. mašo. Slavljenec je govo-
ril veleč. gosp. prof. Delfabro. Ljudstva,
ki je prisostvovalo sv. maši je bilo silno
veliko. Trg pred cerkvijo je bil poln ver-
nikov. Po sv. maši se je vršil banket
jubilantu na čast, katerega je priredila
občina. Vrstile so se napitnice ena za
drugo in sicer na veleč. gosp. jubilanta,
na papeža, na cesarja itd. — Cela slo-
vesnost je potekla v najlepšem redu in
ob splošnem veselju. Ločnižanov in
druge dekanijske množice, ki so vsi sku-
paj pokazali, kako spoštovanje in neo-
majeno udanost uživa med ljudstvom
mons. Jos. Filipič, uzor duhovnik in
neomadeževan mož.

Imenovanje. Z odlokom minister-
stva za notranje zadeve je bil gimnazij-
ski profesor dr. K. Ozvald imenovan
konservatorijem c. kr. arhivnega sveta
na Dunaju za politične okraje Gorica,
Sežana in Tolmin.

V slabe deželne finance se zaganjajo
sedaj skoro vsi listi, posebno pa se o-
dlikujeta v tem »Soča« in »Edinost«.

Lista naglašata, da dež. zbor ni pri-
šel v zadnjem zasedanju do nobenega
delovanja, ker so morali g. glavar in od-
borniki sprejemati goste psihijatre, ker
so imeli čez glavo dela s sprejemanjem
deželne uprave in ker so našli prazne
blagajne.

O prvem razlogu so gospodje po-
tihnili, ker se jim zdi vendar prene-
umen, da bi ga kdo smatral resnim.

O sprejemanju deželne uprave od
prejšnjega odbora vé vsa Gorica, da je
bilo vse pripravljeno za oddajo, vsi in-
ventarji v polnem redu in da bi se bila
ta oddaja lahko v 24 urah izvršila.

Ta razlog je napisan le za lahko-
verno ljudstvo, ki nema pojma o naši
deželni upravi.

Kar se pa tiče »prazne deželne bla-
gajne«, pribijemo, da pisec v »Soči« ni
mogel napisati hujšega pamfleta na
sedanjo deželnozborsko delegacijo in
deželnega glavarja, nego ga je napisal v
teh stavkih:

Naši samostojni poslanci niso nič
krivi, če so deželne blagajne prazne, in
kriv tudi ni novi deželni glavar, prošt
dr. Faidutti, ki je poskrbel odgodenje
deželnega zbora, ker ta sedaj ne more
dovoliti nikake podpore.

To je torej naloga deželnega zbora
in glavarja, da bi razdeljeval podpore
pri polni blagajni! In če ni nič v blagaj-
ni, pa ne deluje dež. zbor, in poslanci
naj gredo domov. No, sedanji poslanci
bodo gotovo mislili: Bog nas čuvaj na-
ših prijateljev in zagovornikov, s sov-
ražniki opravimo vže sami.

Ker smo uverjeni, da gospodje, ki
pišejo take bedastoče, so sami prepriča-
ni, da pišejo neresnico, katero jim nare-
kuje zmešnjava v novi zbornici, se ne
bomo nadalje z njimi pričkali; le v svr-
ho, da bodo naši čitatelji na jasnem o
deželnih financah, hočemo v kratkem na
dlani pozitivnih, neovrgljivih podatkov
pojasniti resnični položaj v deželni hiši
glede deželnih financ. Za danes povemo
le toliko, da so morali gospod dež. gla-
var Faidutti in gospodje novi odborniki
dr. Franko, dr. Pinausig, dr. Flego in dr.
Podgornik sprejeti in podpisati oddajni
zapisnik, v katerem stoji črno na belem,
da presegajo deželna aktiva vsa deželna
pasiva za približno 200.000 K, in to tudi
tedaj, ako izplača dežela vse vže v
prejšnjih zasedanjih dovoljene a ne še
izplačane podpore do zadnjega vinarja.

Pisava »Novega Časa«. Iz mesta
nam pišejo: Pisava »Novega Časa« je
zadobila neko posebno lice, ki gotovo
ne vzbuja preveč resnosti med sloven-
skim ljudstvom. Človek se nehoče spo-
mniti bolj na tragikomično postavbo zna-
nega srednjeveškega junaka, ki je vga-
njel čuda nesmisla pred svetom. Tako
se tudi »Novi Čas« z neko posebno po-
zo zaganja sedaj na to sedaj na ono
stran, kakor petelinček na cerkvenem
»Novi Čas« med naše občinstvo, je pa

»trikatrakarska« politika in pa nekovo čudno slovensko narečje, ki ga živ krst še ni slišal govoriti: to je »trikatrakarski« jezik, katerega je uvedel »Novi Čas« v slovensko slovstvo. Čast komur čast, tudi trikatrakarstvo pomeni pri novi struji korak — navzdol. Ako hoče biti morda »Novi Čas« zastopnik »trikatrakarske« kulture, potem ta oblika tudi odgovarja klavni vsebini, ki jo nudi novostrujarsko uredništvo svojim bralcem. »Trikatrakarstvo« je tedaj nekak zunanji simbol novostrujarskih teženj in v tem znamenju hočejo zmagati. Naravnost škandal pa je, da kdo tako cmari in čvekari naš lep slovenski jezik, kakor to dela »Novi Čas« v svoji »trikatrakarski« rubriki že ponovno.

Ustanovni občni zbor Podpornega zaloga »Simon Gregorčič« za uboge učence c. kr. slovenske državne gimnazije v Gorici. Ustanovni občni zbor tega društva se je vršil v nedeljo 26. t. m. Zborovanje je otvoril in vodil prof. A. Ipavec. V svojem nagovoru je poudarjal potrebo takega društva, ki ima namen nadomestovati Gyulayev fond, ki je obstojal na stari gimnaziji in od katerega se ima nadejati novo društvo vsaj tretjino njegovih dohodkov. Naglašal je, da novo društvo ne more in ne bo delalo konkurence že obstoječim dijaškim podpornim društvom. Nadalje je omenil, da je društvo že začelo s tem delovati, da je sprejelo slov. učne knjige stare gimnazije, nakupilo nove in jih razdelilo med dijake. V ta namen se je porabil znesek 136 K kot preostanek lanske veselice slovenskih srednješolcev, druge knjige so se kupile na upanje. Za društvo vlada veliko zanimanje. Znani podpornik slov. mladine, ki noče nikdar biti imenovan v javnosti, je daroval 100 K, trgovec Hribar je obljubil 5 oblek, primarij dr. Göstl bo dal kosilo enemu dijaku, dr. Breclj bo brezplačno zdravil one dijake, katere priporoči društveni odbor. Pri volitvi odbora so bili izvoljeni: predsednik dr. Pirjevec; odborniki prof. Lavrenčič, Prijatelj, Rauter, dr. Šorli, dr. Šapla in trgovec Hribar; namestnika dr. Orel in prof. Devetak; preglednika šolski svetnik Šantel in prof. Berbuč. Pri slučajnostih je prof. Ipavec izrazil željo, naj bi društvo v prvi vrsti podpiralo kmečke fante, dr. Pirjevec pa je poudaril potrebo, da si društvo zbere neko glavnico kot nedotakljiv fond in si s tem zagotovi stalne dohodke. S tem je bilo zborovanje končano.

Nasilni vojaki. Minolo nedeljo okolo 10. ure in pol sta dva narednika tukajšnjih domobrancev, pričela narodnostni prepir v neki gostilni blizu starega pokopališča. Beseda je dala besedo in ko je prišla mimo patrolja domobrancev, sta jo narednika poklicala v gostilno, nakar so vsi vojaki planili na goste v gostilni. Patrolja pa se je pokorila ukazom narednikov ter podpirala njih divjanje. Pri tem so napravili v gostilni za kakih 50 K škode. — Kolikor je nam znano, ima večerno patroljiranje »Be-reitschaft« namen, da se odstranijo iz javnih lokalov razsajajoči vojaki. To bi bila tudi dolžnost dotične patrolje. Mesto da bi bil poveljnik dotične patrolje šel na roko nasilnima narednikoma, bi bila morala patrolja aretirati narednika, kakor to zahtevajo predpisi ter inštrukcije, ki jih mora dobiti vsaka patrolja vsakikrat, ko zapusti vojašnico, od onega inšpekcijskega organa, ki jo pošlje v mesto. Ako bodo hodile take patrolje po mestu, da pomagajo razsajajočemu vojaštvu v divjanju, potem je boljše, da ostanejo lepo v vojašnici. Vojaška oblast pa naj blagovoli upoštevati gore pepisan slučaj ter naj skrbi tudi za to, da bodo ponočne patrolje prav inštruirane ter da se pošiljajo na patrolje taki mo-žje, ki se ne boje aretirati tudi naredni-ke, ako ekscedirajo.

Odkritje spomenika ponesrečenemu vojaškemu zrakoplovcu v Gorici. Dne 4. novembra se bode odkril na Velikih Rihah spomenik ponesrečenemu vojaškemu zrakoplovcu.

Central Bio. Nedeljske predstave z vojaško godbo so pri občinstvu jako priljubljene, kar se je videlo iz obilnega obiska med temi predstavami. Pa tudi vsopred je bil velezanimiv. Jako lep vsopred se nam obeta tudi za danes in jutri. Predstavljal se bode drama »Svetilnik smrti«, ki je izdelana v barvah. Kdor je videl predstave z barvanimi filmi, gotovo ne bo zamudil te prilike ogledati si tudi to vso v barvah izdelano dramo. Cene so običajne.

Brezobrestna posojila. Kakor doznajemo, je operat glede brezobrestnih posojil za po trtni uši oškodovane vinar-gradnike že došel z namestništva na okrajno glavarstvo. Posojil je dovoljenih za goriški okraj 350. Izplačevanje posojil se bo pričelo šele v približno dveh do treh tednih, ker se morajo še izvršiti vknjižbe.

Odkritje spomenika v Rihemberku. Ob lepem vremenu se je izvršilo v Rihemberku slavnostno odkritje spomenika generalmajorju Widmayer ob udeležbi goriškega veteranskega društva, meščanske garde iz Sv. Križa in društva zastave iz Podturna. Okolo 10. ure predpoludne so se zbirala ta društva na trgu pri cerkvi. Videli smo tudi mnogo odličnih oseb: namestništvenga podpreds. grofa Attems, deželnega glavarja dr. Faidutti, Nj. ekscelenci general baron Teuffenbach in baron Locatelli, namestništveni svetnik Rebek, poveljnik 47. pešpolka polkovnik Meier, poveljnik goriških topničarjev polkovnik Ripper, poveljnik goriških dragoncev podpolk. Kranz, višesodni svetnik grof Coronini, baron Lewetzow itd. itd. Ob 10. uri je daroval na prostem domači župnik preč. g. Štrancar sv. mašo, med katero je svirala vojaška godba. Pri glavnih delih sv. maše je oddajala svetokriška meščanska garda salve. Po sv. maši je držal domači župnik slavnosti primeren govor. Za njim je govoril predsednik goriškega veteranskega društva ces. svetnik stotnik Jacobi. V svojem govoru je pozivljaj Rihemberčane, naj ne zamudijo postaviti spomenik tudi domačinu, duhovniku Križmanu, ki se je kot pesnik, matematik in posebno kot graditelj orgelj jako odlikoval. Govornik je omenil, da je Križman v domačiji skoro nepoznan, medtem ko slove njegovo ime skoro po celi monarhiji. V admontskem samostanu se nahajajo orglje, ki jih je Križman zgradil. Te orglje si ogledujejo in njih zvok poslušajo vsaki dan tujci, ki se na- laš za to podajajo v to samostansko cerkev. Konečno je zaklical trikratni »Živio!« Nj. Veličanstvu cesarju. — Za njim so govorili še grof Attems, nam. svetnik Rebek in dež. glavar dr. Faidutti. — Nato so se udeleženci podali na slavnostni prostor, kjer se je odkrila z običajnimi ceremonijami spominska plošča. — Po slavnosti so ob zvokih vojaške godbe defilirala društva pred slavnostnimi gosti. — S tem je bila slavnost končana. — Ob ti priliki se je odposlala udanostna brzojavka Nj. Vel. cesarju. — Spomenik je izdelal goriški kipar Culot.

Premeščenje v poštni službi. Poštar Ivan Zamperlo je premeščen iz Tolmina v Radovljico, poštna oficiantka Marija Schrey pa iz Pazina v Gorico.

Na dvorazredni obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu prične novo šolsko leto 4. novembra t. l. Vpisovanje onih obrtnih in trgovskih vajencev, ki se še niso oglasili pri županstvu v Solkanu, bode 4. novembra od 11. do 12. ure predp. v pisarni šolskega vodstva v Solkanu. K vpisovanju je treba prinesiti zadnje spričevalo ljudske oziroma katere druge šole. Vodstvo obrtno nad. šole v Solkanu.

Strokovna nadeljevalna šola za zidarje v Renčah prične šol. leto 1913/14 v sredo 5. novembra. Vpisovanje učencev se vrši 1. in 2. novembra od 10. do 11. ure predpoldne v šoli. Sprejemajo se tudi zidarski vajenci iz drugih občin. Vpisnine 2 K.

deljo zvečer se je zgodila nesreča pred

Vrčonovo gostilno v Dobravljah. V avtomobilu se je peljala iz Ajdovščine proti Gorici družina dr. Antona Breclja. Avtomobil je vozil sam dr. Breclj. — Nesreča je hotela, da je pred Vrčonovo gostilno prišel pod avtomobil 32-letni zidarski mojster Anton Črnigoj iz Skrilj. Kolesa avtomobila so šla preko desne noge pod kolenom in so mu jo na dveh mestih zlomila. Pri padcu je dobil še druge telesne poškodbe na obrazu in po ostalem telesu. Dr. Breclj je nesrečnemu podelil prvo zdravniško pomoč, mu obvezal rane ter se nato vrnil z avtomobilom v Ajdovščino, kjer je pustil družino. Nato je prišel koj v Dobravlje in vzel ponesrečenca v avtomobil in ga pripeljal v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico. Poškodbe na telesu ponesrečenca so sicer jako težke naravi, a upanje ni izgubljeno, da polagoma okreva. — Kako je nastala nesreča, se danes natančno ne da dognati in bo to pokazala šele sodnijska preiskava, ki se sedaj vrši.

Potrjeni razsodbi. Druga inštanca je potrdila sledeči razsodbi ajdovskega okrajnega sodišča: Obsodbo Ivana Besednjak in Leopolda Jogan na dva in bratov Frančiška in Jurija Besednjak, vsi štiri iz Pedrijevega, na štiri dni zapora zaradi lahke telesne poškodbe ter obsodbo Leopolda Mihelj iz Rihemberka na pet dni zapora zaradi istega pregreška.

Nesreča. 63letni Josip Antončič iz Tomaja, ki je že prej imel nesrečo, da je izgubil eno nogo, je minule dni padel ter si zlomil še zdravo nogo. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico usmiljenih bratov.

Zveza brivcev v Gorici. Dne 21. t. m. so sklenili brivci v Gorici ustanoviti svojo strokovno zvezo. Pri zborovanju so redigirali in odobrili statute svoje zveze in izvolili v odbor petero članov, ki imajo nalogo izposlovati priznanje zveze od oblasti in potrditev pravil.

»Canadian Pacific« v Trstu. Posledica škandalov, ki so prišli na dan pri parobrodni družbi »Canadian Pacific«, ki je skoro pol milijona vojakov novincev spravila skrivaj iz Avstrije v Ameriko, se je pokazala tudi v Trstu. Po nalogu lvovskega sodišča se je izvršila v prostorih tržaškega zastopništva te družbe v ulici S. Spiridione hišna preiskava, pri kateri so zaplenili več knjig, ki jih pošljejo v Lvov. Oblast je ustavila tudi nadaljno poslovanje te parobrodne družbe.

Tifus v puljski okolici. V puljski okolici se je pojavil te dni tifus. 13 oseb je obolelo na tej nevarni kužni bolezni. Bolezen je nastala vsled vžitja slabe in okužene vode.

Ogromna buča. Bučo, ki tehtla 80 kg je pridelal okrajni vrtnar v Črnomlju Jožef Vrhovnik na okrajnem vrtu.

Orožnika je umoril na Štajerskem blizu ogrske meje neki Anton Hari. Orožnik se je imenoval Hodoši in zapušča udovo in tri majhne otroke. Orožnik je bil v službi napaden in deloma obstreljen, deloma tako oboden, da je kmalu nato umrl. Potepuh Hari je pa med tem srečno odnesel pete in se klati pod tu-

jim imenom po svetu. Star je 26 let, šibke postave in nekoliko potlačenega nosa. —

Usodna zmeta. 78letnemu Lovrencu Flego v Šklednju pri Trstu je dala njegova 78letna žena v svrhu olajšanja bolečin namesto kave z ricinovim oljem ocetovo kislino. Vsled usodepolne zmeta skrbne starke je mož v 24 urah v strašnih bolečinah umrl.

Ona čudna zver na Štajerskem je postala v zadnjem času nekam čudovito krotka. Nič več se ne sliši o njej, posebno še odkar so vsi domači psi tudi ponoči priklenjeni. Nekateri sklepajo iz tega, da tistih »levov« in »tigrov« sploh nikjer ni bilo, ampak da so domači ovčarski psi tupatam potrgali kako živinčje, kar se rado primeri, ako ti psi nekoliko podivjajo. Vse lovske in druge priprave niso pomagale nič in še danes se ne more nič gotovega trditi. Mogoče je res kaj na tej zadevi, mogoče pa tudi, da so le kmetje stvari tako razkričali, da bi dobili odškodnino za pokvarjeno živino. Morda bo zapadli sneg prignali »zver« nekoliko nižje s planine in se bo potem posrečilo dognati kaj bolj gotovega kot je znano do danes.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju bode imelo svoj letošnji občni zbor dne 10. novembra t. l. v pisarni dvornega in sodnega odvetnika dr. St. Lapajne I. Bräunerstrasse 16 ob 6. uri zvečer.

Umetniška tekma. C. kr. naučno ministerstvo je razpisalo tekmo za načrt velike zgodovinske slike, ki bo naslikana v veliki dvorani vojnega ministerstva. Slika ima predstavljati cesarja Maksa I., kako si je ogledal posadko v Trstu l. 1508. V poštevek pridejo edino domači avstrijski slikarji, ki stalno bivajo v Avstriji.

»Rudeči križ« v Albaniji. Te dni je odšla z Dunaja nova ekspedicija avstrijskega »rudečega križa«, ki je namenjena v Albanijo. Ekspedicijo vodijo trije zdravniki, z njimi je deset sester in trije sanitetni vojaki. Ekspedicija gre preko Trsta v Drač in potem preko gorovja v Tirano v Albanijo.

Novembersko napredovanje v armadi in mornarici. Majorji postanejo stotniki s činom l. novembra 1902, podpolkovniki postanejo majorji s činom l. majnika 1912, polkovniki del podpolkovnikov s činom l. novembra 1910. V stotnike se poviša polovica nadporočnikov s činom l. novembra 1906, v nadporočnike polovica letnika november 1909 in v poročnike praporščaki do inkusivno čina l. septembra leta 1909.

Truplo patrijarha Bogdanoviča najdeno. V pondeljek so v reki Ache pri Lendu našli truplo pogrešanega patrijarha Bogdanoviča. Truplo je bilo popolnoma nago, samo na eni nogi je bil čevlji. Glave truplo skoro nič ni imelo. Svak umrlega je truplo agnosciral na zlati plombi.

Nemški arhitekti proti samovolji cesarja Viljema. Pri natečaju načrtov za novo uradno poslopje nemškega veleposlaništva v Washingtonu je zmagal in dobil prvo nagrado nemški arhitekt

Draginja je prestana

bo vskliknil vsak, ki se o tem prepriča v trgovini

J. MEDVED - GORICA

Gene so sledeče:

Moška obleka K 28, 34, 40, 45.
Ženska suknja „ 20, 25, 30, 40.
Pelerina „ 15, 20 in 25.
Otročja obleka od 7 K naprej.

Prepričajte se o tem v izložbenih oknih, kjer cene jasno govore
"da glas naj prore do zadnje hiše naše trgovine."

Rudolf Moerich. Cesar Viljem pa se ni oziral na izid natečaja, marveč je pod roko poveril stavbo svojemu tajnemu višjemu stavbnemu svetniku von Ihne, ki se natečaja ni bil udeležil, ampak le osebno svoje načrte predložil cesarju. Zveza nemških arhitektov sedaj dela na to, da bi državni zbor ne dovolil denarja za navedeno palačo.

Dobrote v tujini. Pred 20 dnevi je pripeljal parnik v Trst 1800 izseljencev, ki so se vrnili iz obljubljenega dežela onkraj morja. Kakšna obljubljena dežela pa je to, spričuje dejstvo, da je bilo med temi izseljenci 500 pohabljenih, ki so pustili svoje zdravje v Ameriki. To je povedal mož iz Mekin na Gorenjskem. Poln upanja se je podal v Ameriko, a s polomljenimi udi je komaj živ dospel na svoj dom. Zares, ljudje derejo slepo v nesrečo, kakor ponočne veše v ogenj. — Ljudje božji, ostajajte doma ter ne nosite v tujino svojega zdravja naprodaj! — Kakor poročajo listi iz Nemčije, so rudniki na Nemškem, posebno na Vestfalskem, vsled slabe kupčije in velike zaloge odpustili zelo veliko delavcev. Glasom poročil ne bodo sprejemali sedaj priseljencev še tako kmalu, ker je tamošnjih delavcev še na tisoče brez dela. Svarimo torej nujno naše ljudi, da se ne izseljujejo na Vestfalsko in sploh v rudnike na Nemškem, ker ne bodo dobili dela!

Rast človeškega telesa. Kakor rastline, ima tudi človek svoje letne čase, ko najbolj, najmanj, oziroma nič ne raste. Najhitreje raste človek spomladi od aprila do junija, njegova teža se pa v tem času najmanj dvigne. Ravno nasprotno se godi od avgusta do novembra in od decembra do aprila rast popolnoma miruje. Pa tudi čez dan se kažejo tako pri otrocih kakor tudi pri odraslih, katerih razvoj je že zaključen, razlike v razmerju velikosti. Ker ima naše telo do 30 členkov (sklepov), ki so izredno raztegljivi, nam to razjasni, da je človek jutraj, ko vstane iz postelje, nekaj višji nego zvečer. Ponoči namreč, ko ležimo, telo počiva, vretenca so razbremenjena, ker jim ni treba nositi teže telesa, ter se lahko razširjajo. Zdravnik Mehel pravi, da znaša razlika v telesni velikosti med jutrom in večerom 5 cm, nekateri drugi pa so mnenja, da samo 2 cm. So pa tudi zunanji vzroki, ki vplivajo na rast telesa. Tako n. pr. mrz jakar vzdržuje rast, kar vidimo na Japoncih in Eskimih, ki so vsi izredno nizke postave. Tudi bolezen »malaria« povzroča zastajanje v rasti, zlasti če se ji pridruži še nezadostno hranjenje. Dognalo se je, da je revno prebivalstvo v močvirnih pokrajinah na Sardiniji jako nizke rasti; posamezniki dosežejo največ visokost 1,35 m. Tudi razne druge bolezni uplivajo neugodno na telesno rast, istotako ženitve med sorodniki in pa velika starostna razlika med zakonci. — (Konec prih.)

Gospodarstvo.

Okrožnica vsem občinskim zastopom dežele Goriško-Gradišanske. Deželni odbor sprejema prijave za nakup trt cepljenih na ameriški podlagi pripravljenih po sistemu prisilnega kalenja, kakor tudi sadnih dreves in murv vzgojenih v deželni trtnici in drevesnici leta 1912—1913. Vrste trt in sadnih dreves so razvidne iz pridjanega pregleda.

Kdor se namerava prijaviti za nakup cepljenk v deželni trtnici, naj predloži deželnemu odboru nalično vlogo ter naj v njej navede:

- 1.) vrsto cepljenke in podlage, kakor tudi množino vsake posamezne vrste cepljenk, ki jih želi kupiti in
- 2.) ali namerava dvigniti cepljenke talis ali rupestris monticolo se dobi 100

za 18 kron ne glede na to, ali se dvignejo jeseni ali spomladi.

Sadno drevje: Marelice in breskve po 50 K sto v jeseni, po K 60 spomladi. Vse druge vrste sadnih rastlin po K 25 sto v jeseni, po K 30 spomladi.

Veroneškim murvam je cena 35 K za sto, nizkim 20 K, divjim murvam pa 6 K za tisoč rastlin.

Cene trt so določene tako, da ima priti vsak kupec po naročeno blago v deželno trtnico in sicer jeseni tekom meseca novembra, spomladi pa najpozneje do 10. marca 1914. Po preteku te dobe deželni odbor ni več odgovoren za to, da naročniki dobé trte.

Vsako naročilo potrdi deželni odbor posamezno; naročniki plačajo kot zadavek 15% svote vslisanega naročila tekom osmih dni po prejemu potrdila, da se je dotični naročnik zabeležil. Zadavek je plačati deželni blagajni, ki potrdi prejem.

Morebitne troške za odpošiljatev cepljenk plačajo naročniki. Le tem se zaračunijo tudi troški za skladiščenje in sicer 1 krona za vsakih tisoč ali manj cepljenk.

Pri pretresovanju prošenj za dobitve označenega blaga se bo dajala prednost malim posestnikom. Naročil za nasade izven dežele se sploh ne sprejme.

Deželni odbor nikakor ne odgovarja za škodo, ki bi jo morda imeli naročniki vsled tega, če se kupljene cepljenke ne primejo.

Občinskim zastopom se nalaga, da razglasijo to okrožnico, da bode mogel vsak interesent si pridobiti koristi, ki jih nudi vinogradnikom in sadjerejem, brez stremeljenja za dobičkom, deželna trtnica, kjer se vzgajajo izborne cepljenke za obnovo vinogradov, ki so najboljše sredstvo proti pogubnemu delovanju trtne uši.

Občinskim upravam se nalaga, da nabirajo morebitne prošnje za zabeležbo in jih potem predložijo deželnemu odboru.

Rastline se lahko naročajo s tiskovinami.

Ob enem se opozarjajo vsi vinogradniki in sadjereji, da si morejo vsak dan ogledati deželno trtnico v Podturnu; v ta namen se imajo obrniti do nadziralnega osebja.

Da krompir v kleti ne gnije. Letos je krompir v zemlji zelo gnij. V takem slučaju tudi v kleti silno rad gnije. Da se to odvrne, priporočajo se kot preizkušeno sredstvo naslednje: Predno krompir spraviš v klet, dobro odberi gnilega od čistega. Toda tudi tega se drži mnogo onih, za naše golo oko nevidnih gliv, ki povzročajo gnitje. Da se te glivice v kleti ne bodo mogle razmnožiti, uniči je! In sicer potrosi shranjeni krompir s prahom žveplenega apna. Za 100 kg krompirja zadošča 10—20 dkg tega prahu.

V nedeljo 26. t. m. se je na renškem lovu zatekel lovski pes. Pes je belopkast, ima kratek rep in sliši na ime »Tref«. Kdor ga je vjel, naj ga pripelje v Renče k Aug. Hebat, kjer dobi primerno nagrado.

Čitajte in čudite se! Neverjetni! 700 kosov samo za K 420!

1 ura, znamka »Anker« natančno idoča pozlačena (jamstvo 3 leta) s pozlačeno verižico, 1 moderna kravata iz svile za gospoda, 3 fine nosne rute, 1 eleganten prstan z brilanti za gospoda, 1 zbirka za gospe sestavljena iz ene perle za gospe, 1 par zapetnic, 1 par uhanov, 1 lepo škafčico za toileto, 1 par lepih gumbov s 3% zlatom double, 1 usnjata denarnica, 1 eleganten album s svetelnimi slikami, 3 drugi elegantni predmeti, primerni za mladino ali pa za starejše ljudi, 20 potrebnih kosov za dopisovanje in potem še 500 predmetov, potrebnih v vsaki družini. — Vse skupaj, vse to tudi uro, ki je sama toliko vredna, se pošilja proti naprej poslanemu denarju samo za K 420 iz eksportne dunajske centralne izključeno

LOTRIJSKE ŠTEVILKE.
Dunaj 1, 67, 64, 72, 76.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v GORICI
ulica della Croce šte. 6.

Pozor!
100.000 parov čevljev.
4 pare čevljev za 9 K.

Zaradi plačilnih težav mnogih velikih tovarnih sem pooblaščen razprodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev iz usnja, rujavih ali črnih, elegantnih nove fasone, velikost po poslani meri v cm. Vse štiri pare prodam za 9 K.

Razpošilja po povzetju
S. LANDAU, Krakovo,
Berka Joselewicza 3.1154,
Zamenjava dovoljena in tudi denar se vrne.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori

na voglu železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

o o o

Trguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 33 od 3—12 metrov dolge in 33 od 3—12 colov debele.

Sante Busolini

trgovec z jedilnim blagom Gorici

naznanja slav. občinstvu, da je preselil svojo trgovino iz dosedanjih prostorov na Kornu št. 13

v ulico sv. Antona šte. 2

tik trgovine g. Ig. Saunig.

V rovih prostorih bo postregel slav. občinstvu z najboljšim blagom, nizkimi cenami in dobro postrežbo. — Istotako tudi v svoji

podružnici v Solkanu št. 311.

Obenem priporoča svojo apnenico v Solkanu. Cenj. naročila se sprejema v trgovini v ulici sv. Antona šte. 2 in se izvršujejo točno.

ORIGINAL VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa „ALTENA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

Kerševani & Cuk,
GORICA — Stolni trg št. 9.

givalni stroji Origin „Victoria“ so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdk

Denarja ni,

draginja je vedno večja, zaslušek pa majhen. Aho hočete s malim trudom gotovo 10 do 20 kron na dan za zaslužiti, pošljite v pismu za pojasnilo znamko sa 10 vinarjev in svoj natančen naslov na

Jos p Batič, Ilirska Bistrica 28 (Kranjsko).

Štev. 3041

E

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil III. četrtletja, t. j. mesecev julija, avgusta in septembra 1912

začne v

pond. dne 1. dec. 1913,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnike in sicer četrtke in ponedeljke od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Dne 3., 10., 13., 17. in 20. decembra bodo od 10. do 12. ure predpoludne v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi.

V Gorici, 22. oktobra 1913.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

NAJBOLJŠA TREHA SEDANOSTI

Firmit — KRILJEVEC

Asbestni cementni skriljavec Firmit je umeten kamen najboljše vrste

FIRMITOVE TOVARNE ZAD. DOZ. WEIßENBACH & TRIESTINGI

PODNOJE AV. TRIJSKO 600 ZA TOPLOTNO IN ZALOGA G. GREGORIĆ GORICA OZKA ULICA 11